

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2023, znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3a ust. 1 i art. 6 pkt 1, art. 5a ust. 1, art. 5b ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 16 ust. 1 pkt 1, a także art. 8 ust. 1, 2 i 2a, art. 17 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r., poz. 208 z późn. zm.), art. 7b oraz 146 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.) w związku z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 23 października 2014 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1230 z późn. zm.) i art. 31zz ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem i zwalczaniem (...)19, a także innych chorób zakaźnych i wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 274 z późn. zm.) stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego dla K. D.:

- od 20 lipca 2010 roku do 30 sierpnia 2010 roku;
- od 4 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku;
- od 9 lipca 2012 roku do 31 sierpnia 2012 roku;
- od 9 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku;
- od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2014 roku oraz
- od 1 października 2014 roku;

a nadto ubezpieczenia emerytalno-rentowego dla K. D.:

- od 20 lipca 2010 roku do 30 sierpnia 2010 roku;
- od 4 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku;
- od 9 lipca 2012 roku do 31 sierpnia 2012 roku;
- od 9 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku;
- od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2014 roku oraz
- od 1 października 2014 roku.

W uzasadnieniu podano, iż decyzję wydano w oparciu o nadesłaną w odpowiedź na wniosek organu o udostępnienie danych osobowych dokumentację z ZUS. Według organu emerytalno-rentowego, w miesiącach lipiec-sierpień, w latach od 2010 roku do 2013 roku i w sierpniu 2014 roku K. D. osiągnął przychód z tytułu umów zleceń, który przekraczał wymagany limit przychodu obowiązujący w poszczególnych, wymienionych powyżej latach, którym to limitem jest kwota równa połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, w związku z powyższym odwołujący nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, czego konsekwencją było to, że nie spełniał warunku co najmniej trzyletniego, nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniom rolników pełnym zakresie – wskutek czego nie podlega on ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 października 2014 roku, kiedy rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

[decyzja Prezesa KRUS z 28 września 2023 r. k. 180-180v. załączonych akt KRUS]

Odwołanie od powyższej decyzji złożył K. D. osobiście, zaskarżając decyzję w całości.

Zaskarżonej decyzji wnioskodawca zarzucał błędne zastosowanie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym w okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 grudnia 2016 roku zamiast tejże normy prawnej w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 grudnia 2016 roku na mocy noweli wprowadzonej ustawą z dnia 21 października 2016 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz nieprawidłową wykładnię wyrażenia ustawowego „w rozliczeniu miesięcznym” użytego w tych przepisach.

Strony postępowania nie zakwestionowały zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie zgromadzonej dokumentacji.

W przedmiotowym postępowaniu strona pozwana Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stanęła na stanowisku, iż K. D. w okresach wskazanych w decyzji z tytułu umów zlecenia osiągnął przychód przekraczający połowę minimalnego wynagrodzenia za poszczególne miesiące, zatem w miesiącach lipiec-sierpień w latach od 2010 roku do 2013 roku i w sierpniu 2014 roku nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jako podstawę prawną zaskarżonej decyzji wskazała art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym C) rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 grudnia 2016 roku.

Powyższe stanowisko organu KRUS, zdaniem skarżącego w całości jest błędne.

[odwołanie – k. 3-4]

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 6 listopada 2023 roku, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania wywodząc, jak w zaskarżonej decyzji.

[odpowiedź na odwołanie – k. 11-13]

Na rozprawie z 8 stycznia 2024 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a pełnomocnik Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania.

[końcowe stanowiska stron na rozprawie z 8 stycznia 2024 roku e-protokół rozprawy 00:00:16 – płyta CD – k. 26]

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

K. D. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy od 1 stycznia 1985 roku. W okresie od 1 stycznia 1985 roku do 15 grudnia 1995 roku podlegał jako domownik, natomiast od 16 grudnia 1995 roku jako rolnik prowadzący działalność rolniczą na własny rachunek we własnym gospodarstwie rolnym. Dodatkowo od 1 października 2014 roku prowadzi własną pozarolniczą działalność gospodarczą.

[bezsporne]

W dniu 18 maja 2023 roku P. Terenowa KRUS w Ł. wszczęła postępowanie wyjaśniające dotyczące K. D. w związku z przeprowadzoną przez Kasę weryfikacją danych tj. pokrywających się okresów ubezpieczenia zdrowotnego w ZUS i KRUS.

[bezsporne]

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego 18 maja 2023 roku skierowała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o udostępnienie danych osobowych tj. tytułu podlegania ubezpieczeniu powszechnemu w okresie od 16 grudnia 1995 roku. Kasa zwróciła się także do zakładu o podanie tytułu ubezpieczenia, wymiaru czasu pracy, a w przypadku wykonywania ww. umowy zlecenia lub członkostwa w radzie nadzorczej – o podanie miesięcznej kwoty przychodu będącej podstawą do objęcia ubezpieczeniem społecznym przyporządkowanej do konkretnego płatnika

oraz dane płatnika. Kasa zwróciła się także o podanie informacji czy K. D. ma ustalone prawo do świadczeń, a także o wskazanie czy osoba ta była objęta tylko ubezpieczeniem zdrowotnym w okresie od 16 grudnia 1995 roku.

W odpowiedzi na wniosek, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uzyskała informację, iż K. D. był zgłoszony do ubezpieczenia przez J. B. i podlegał temu ubezpieczeniu, jako osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług (kod (...)), a także jako osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, w której praca nie jest wykonywana w siedzibie lub w miejscu prowadzenia działalności zleceniodawcy (kod (...)).

W odpowiedzi wskazano, że K. D. z tytułu ww. umów uzyskał wynagrodzenie:

- za lipiec 2003 roku – 500 zł;
- za sierpień 2003 roku – 350 zł;
- za wrzesień 2003 roku – 100 zł;
- za lipiec 2006 roku – 550 zł;
- za sierpień 2006 roku – 500 zł;
- za lipiec 2007 roku – 685 zł;
- za sierpień 2007 roku – 700 zł;
- za wrzesień 2007 roku – 200 zł;
- za sierpień 2008 roku – 1000 zł;
- za lipiec 2009 roku – 500 zł;
- za sierpień 2009 roku – 500 zł;
- za lipiec 2010 roku – 700 zł;
- za sierpień 2010 roku – 1000 zł;
- za lipiec 2011 roku – 1530 zł;
- za sierpień 2011 roku – 1500 zł;
- za lipiec 2012 roku – 1250 zł;
- za sierpień 2012 roku – 1150 zł;
- za lipiec 2013 roku – 1100 zł;
- za sierpień 2013 roku – 1260 zł;
- za wrzesień 2013 roku – 600 zł;
- za lipiec 2014 roku – 720 zł;
- za sierpień 2014 roku – 1500 zł;
- za wrzesień 2014 roku – 250 zł;

- za wrzesień 2015 roku – 1200 zł;

- za lipiec 2016 roku – 1800 zł;

- za sierpień 2016 roku – 1960 zł;

- za wrzesień 2016 roku – 984 zł.

[wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych z 18 maja 2023 roku – k. 133-133v. załączonych akt KRUS, informacja z ZUS – k. 136-137v. załączonych akt KRUS]

W konsekwencji Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał zaskarżoną decyzję z 28 września 2023 roku. W decyzji organ emerytalno-rentowy wskazał, że w miesiącach lipiec-sierpień, w latach od 2010 roku do 2013 roku i w sierpniu 2014 roku K. D. osiągnął przychód z tytułu umów zleceń, który przekraczał kwotę równą połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

[decyzja z 28 września 2023 roku – k. 180-180v. załączonych akt KRUS]

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów, na które składała się przede wszystkim dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego.

Strony postępowania nie zakwestionowały zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie zgromadzonej dokumentacji, dlatego należało przyjąć wiarygodność zawartych w niej treści.

Przedmiotowe postępowanie sprowadzało się w zasadzie do rozstrzygnięcia kwestii prawnej, a mianowicie zasadności zastosowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w stosunku do K. D. treści art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 grudnia 2016 roku zamiast w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 grudnia 2016 roku na mocy noweli wprowadzonej ustawą z dnia 21 października 2016 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowym postępowaniu strona pozwana Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stanęła na stanowisku, iż K. D. w okresach wskazanych w decyzji z tytułu umów zlecenia osiągnął przychód przekraczający połowę minimalnego wynagrodzenia za poszczególne miesiące, zatem w miesiącach lipiec-sierpień w latach od 2010 roku do 2013 roku i w sierpniu 2014 roku nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jako podstawę prawną zaskarżonej decyzji wskazała art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 grudnia 2016 roku.

Powyższe stanowisko w całości nie zasługiwało na aprobatę Sądu Okręgowego.

Stosownie do treści art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (według stanu prawnego obowiązującego na dzień wydania spornej decyzji – tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 208 z późn. zm.), ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1

- jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie art. 16 ust. 1 ww. ustawy, ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny;
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1;
- 3) osoba pobierająca rentę strukturalną współfinansowaną ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...);
- 4) małżonek osoby, o której mowa w pkt 3, jeżeli renta strukturalna współfinansowana ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...) wypłacana jest ze zwiększeniem na tego małżonka.

Jak normuje art. 16 ust. 2 ustawy, ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się:

- 1) innego rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu w pełnym zakresie, jeżeli złożono wniosek o objęcie go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym;
- 2) innego rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu w pełnym zakresie, jeżeli złożono wniosek o objęcie go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym;
- 3) osobę pobierającą rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy jako rentę okresową;
- 3a) osobę pobierającą rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2;
- 4) osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2.

Na podstawie art. 3a ust. 1 ustawy, ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3.

W brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2016 roku, art. 3a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowił, iż ubezpieczenie ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3.

Zgodnie z art. 3a ust. 2 ustawy, ubezpieczenie na wniosek ustaje także:

- 1) od dnia wskazanego w oświadczeniu ubezpieczonego, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone Kasie, albo
- 2) od pierwszego dnia okresu ubezpieczenia, za który składka nie została opłacona.

Jeżeli wraz z ustaniem okoliczności uzasadniających podleganie ubezpieczeniu z mocy ustawy następują okoliczności uzasadniające objęcie ubezpieczeniem na wniosek, ubezpieczenie istniejące z mocy ustawy ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ubezpieczonemu doręczono decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy (ust. 3).

Jeżeli złożony został wniosek o rentę lub emeryturę, obowiązek ubezpieczenia ustaje od dnia następującego po dniu, w którym wydana została decyzja o przyznaniu świadczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym ubezpieczony nabył to prawo (ust. 4).

Stosownie do treści art. 5b ust. 1 ustawy, wprowadzonego do ww. ustawy na mocy art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2014 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1831) i obowiązującego od dnia 1 stycznia 2015 roku, rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.

W art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 23 października 2014 roku unormowano, iż Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie wydaje decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników za okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przypadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy osobom, które spełniały warunki określone w art. 5b ustawy zmienianej w art. 2.

Wprowadzając taki przepis ustawodawca złagodził pozbawianie prawa do ubezpieczenia rolniczego rolników wykonujących aktywność skutkującą podleganiem przez nich ubezpieczeniem społecznym w powszechnym systemie. Złagodzenie regulacji polegało na tym, iż wcześniej utrata ubezpieczenia rolniczego przez osobę uzyskującą przychód skutkujący objęciem ubezpieczeniem społecznym w systemie powszechnym, następowała bez względu na wysokość tego przychodu. Istotne jest, że równocześnie ustawodawca wskazaną nowelą wprowadził w jej art. 4 ust. 3 zasadę powrotu do ubezpieczenia lub nieusuwania z tego ubezpieczenia rolników spełniających przesłanki oznaczone w przywołanym art. 5b, obligując Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do nie wydawania decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników za okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przypadające przed dniem wejścia w życie tej noweli, tj. przed 1 stycznia 2015 roku, ewentualnie umożliwiając rolnikom wyłączonym z ubezpieczenia z powyższych względów na mocy decyzji organu rentowego powrotu do tego ubezpieczenia.

Do nowelizacji art. 5b ust. 1 powołanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku doszło na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 października 2016 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2016 r., poz. 2043). Nowe brzmienie powyższego przepisu obowiązywało od dnia 31 grudnia 2016 roku, a jego treść była następująca: „Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, ustalonemu na podstawie odrębnych przepisów”.

Dokonując z dniem 31 grudnia 2016 roku zmiany w brzmieniu omawianej normy w zakresie kwoty granicznej przychodu z tytułu realizacji umowy zlecenia, ustawodawca nie przewidział przepisów przejściowych.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sytuacji wnioskodawcy, w stosunku do którego Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał decyzję z 18 września 2023 roku, miernik przychodu z umowy zlecenia zawarty w art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należało odnieść do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w skali miesiąca (tj. według brzmienia art. 5b ust. 1 obowiązującego od 31 grudnia 2016 roku), a nie jak błędnie uznał

pozwany organ emerytalno-rentowy jedynie do połowy tego wynagrodzenia. Organ rentowy wydał decyzję w czasie obowiązywania art. 5b już po nowelizacji. Osiągany przez wnioskodawcę przychód nie osiągnął limitu określonego w znowelizowanym przepisie, zatem nie powodował wyłączenia wnioskodawcy z ubezpieczenia.

Co więcej, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 19 października 2022 roku w sprawie III USKP 151/21, LEX nr 3509771 i interpretacją wyrażenia „w rozliczeniu miesięcznym”: „Skoro w art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników używa się tylko wyrażenia „w rozliczeniu miesięcznym”, a brak jest określenia okresu rozliczeniowego miesięcznego, to nie ma podstaw do przyjmowania, aby rozliczenie miesięczne zawężyć tylko do okresu miesiąca, w którym ubezpieczony otrzymał przychód ze zlecenia. Wyrażenie "w rozliczeniu miesięcznym" uzasadnia stwierdzenie, że chodzi tu o algorytm, w którym przychody dzieli się przez liczbę miesięcy danego okresu rozliczeniowego. Uprawnione może być stwierdzenie, że chodzi o 12-miesięczny okres rozliczeniowy.

Uprawniona jest zatem teza, że użyte w art. 5b ust. 1 wyrażenie „w rozliczeniu miesięcznym” dotyczy algorytmu wyliczenia średniego miesięcznego przychodu z umowy zlecenia a nie miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Z dokumentów w sprawie wynika więc, iż odwołujący w żadnym ze wskazanych okresów nie przekroczył kwoty przychodu - kwoty minimalnego wynagrodzenia, w rozumieniu omawianych przepisów, która powodowałaby ustanie ubezpieczenia społecznego rolników, bowiem przychód osiągnięty przez odwołującego:

- w 2010 roku w kwocie łącznej wyniósł 1700 zł (lipiec 700 zł, sierpień 1000 zł) - miesięcznie - 141,66 zł, a kwota wynagrodzenia minimalnego w tamtym roku wyniosła 1317 zł;

- w 2011 roku w kwocie łącznej wyniósł 3030 zł (lipiec 1530 zł, sierpień 1500 zł) - miesięcznie - 275,00 zł, a kwota wynagrodzenia minimalnego w tamtym roku wyniosła 1386 zł;

- w 2012 roku w kwocie łącznej wyniósł 2400 zł (lipiec 1250 zł, sierpień 1150 zł) - miesięcznie - 200,00 zł, a kwota wynagrodzenia minimalnego w tamtym roku wyniosła 1500 zł;

- w 2013 roku w kwocie łącznej wyniósł 2360 zł (lipiec 1100 zł, sierpień 1260 zł) - miesięcznie 196,66 zł., a kwota wynagrodzenia minimalnego w tym roku wyniosła 1600 zł;

- w sierpniu 2014 r. w kwocie 1500 zł - miesięcznie - 125,00 zł, a kwota wynagrodzenia minimalnego w tamtym roku wyniosła 1680 zł.

Osiągany przez wnioskodawcę przychód nie osiągnął więc limitu określonego w znowelizowanym przepisie, zatem nie powodował wyłączenia wnioskodawcy z ubezpieczenia społecznego rolników.

Nadto według tutejszego Sądu, sankcja przyjęta przez pozwany organ emerytalno-rentowy w stosunku do skarżącego jest zbyt dotkliwa, a jednocześnie stanowi wyraz niezachowania konstytucyjnej cechy proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

W toku dokonywanych rozważań trzeba zwrócić uwagę na znaczny upływ czasu od chwili, kiedy wystąpiły ewentualne przesłanki wyłączenia wnioskodawcy z rolniczego systemu ubezpieczenia do wydania zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a nadto dotkliwe skutki dla odwołującego w przypadku wyłączenia go z ubezpieczenia rolniczego, przy jednoczesnym braku zawinięcia z jego strony w zaistnieniu omawianej sytuacji. Niezrozumiałym dla Sądu i niesprawiedliwym z punktu widzenia sytuacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy okazuje się bowiem stosowanie w stosunku do odwołującego nieobowiązujących przepisów, które po pierwsze – zostały zmienione na podstawie ustawy z dnia 21 października 2016 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a po drugie – stanowiły podstawę rozstrzygnięcia organu emerytalno-rentowego w 2023 roku.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2018 roku, III AUa 457/17, LEX nr 2519102 wskazano, że zasada nieusuwania z rolniczego ubezpieczenia społecznego rolników podejmujących aktywność w

sferze umów cywilnoprawnych obejmuje również tych rolników, którzy z tego tytułu osiągnęli przychody w wysokości nieprzekraczającej kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę. Zasadność tego twierdzenia opiera się na celu dla którego został przez ustawodawcę wprowadzony do porządku prawnego zapis ust. 3 art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1831). Naruszającym zasadę równości byłoby przyjęcie, że rolnicy wstecznie osiągający przychód w wysokości mieszczącej się w granicach pomiędzy połową minimalnego wynagrodzenia a kwotą równą minimalnemu wynagrodzeniu, pozostaliby w rolniczym ubezpieczeniu, a inni z uprawnienia takiego nie mogliby skorzystać. Ocena prawa podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w zbiegu z pozarolniczą działalnością gospodarczą (umowami prawa cywilnego) nie powinna bowiem pomijać zasady proporcjonalności, o której mowa w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 1 Protokołu nr (...), sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), zgodnie z którą ingerencja w prawa nabyte winna być proporcjonalna do naruszenia prawa.

Uwzględniając powyższe, w sytuacji ubezpieczonego K. D., którego przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia w okresach: lipiec-sierpień 2010 roku, lipiec-sierpień 2011 roku, lipiec-sierpień 2012 roku, lipiec-sierpień 2013 roku oraz w sierpniu 2014 roku przekroczył połowę obowiązującego w tamtym czasie minimalnego wynagrodzenia, nie można byłoby zastosować wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników z uwagi na treść art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 23 października 2014 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, który należy odpowiednio stosować także do ubezpieczonych, którzy z tytułu zawartej umowy zlecenia uzyskali przychody w wysokości nieprzekraczającej kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę w okresie wstecznym (przy uwzględnieniu brzmienia art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązującym od dnia 31 grudnia 2016 roku).

W ocenie Sądu Okręgowego, nawet gdyby przyjąć, iż w realiach niniejszej sprawy należałoby posłużyć się treścią art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 roku, wykluczenie wnioskodawcy zaskarżoną decyzją z ubezpieczenia społecznego rolników jawić się może, jako nieproporcjonalna uciążliwość. Podkreślić należy, iż osiągnięte przez wnioskodawcę w spornych okresach wynagrodzenie z tytułu umowy cywilnoprawnej kształtowało się na poziomie zbliżonym do połowy najniższego wynagrodzenia lub w niewielkim stopniu przekraczającym tę kwotę, z kolei przedmiotem umów zlecenia był dowóz dziecka niepełnosprawnego do odpowiedniej placówki oświatowej. Przyjęcie zatem, że z tego tytułu K. D. miały zostać wyłączone z ubezpieczenia społecznego rolników okazuje się oczywiście niesprawiedliwe ze społecznego punktu widzenia i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie. [tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 14 grudnia 2021 roku, III AUa 389/19, LEX nr 3286895]

Konsekwencją powyższego jest również to, że odwołujący spełnia określony w art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników warunek trzyletniego, nieprzerwanego ubezpieczenia w pełnym zakresie i w związku z tym podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników po rozpoczęciu prowadzenia przez niego 1 października 2014 roku pozarolniczej działalności gospodarczej.

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności niniejszej sprawy oraz poczynione rozważania prawne, Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. tj. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że K. D. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie we wszystkich spornych okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji i podlega nadal temu ubezpieczeniu.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.) zasądzając od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł., jako strony przegrywającej niniejsze postępowanie, na rzecz K. D. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zaś zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c. od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty. O obowiązku zapłaty odsetek sąd orzeka z urzędu.